

OBČINSKA UPRAVA

Glasilo Županske zveze za Slovenijo.

Stev. 7.

Mesečna priloga „Domoljubu“.

Leto I.

Organizacija.

(Iz seje županske zveze za okraj Črnomelj.)

Ta podružnica je imela redno sejo dne 6. avgusta 1922. Udeležila sta se je poslanca Stanovnik in Nemanic.

Sklenilo se je med drugim, da se vložijo pravila podružnice te zveze okrajnemu glavarstvu v potrjenje še le po občnem zboru osrednje zveze in po sklepu tega občnega zbora.

Občni zbor okrajne županske zveze (podružnice) za Črnomelj se je določil na dan 8. oktobra t. l. Vabilo se še objavi v „Domoljubu“.

Županska Zveza se naprosi, da prekrbi za vse občine tiskovine za napoved dohodnine.

Izreče se želja, da se naprosijo naši poslanci, da delajo za čimprejšnjo rešitev vojaškega zakona in pospešijo to rešitev. Službena doba naj se skrajša pri pehoti na šest mesecev, pri konjenici in topništvu pa na 1 leto aktivne službe. Vojaštvo naj služi v bližini svojega kraja. Za opustitev od vojaške službe naj ne odloča davčni predpis v znesku do 80 kron direktnega davka, marveč naj se določi meja do 200 Din (800 kron) takega davka.

Kuratela nad občinami.

Če sem trdil v zadnjem članku o avtonomiji občin in nadzorstvenih oblastih, da od strani sedanjih oblastev pritisk na občine, v kolikor se tiče nadzorstva nad gospodarstvom, ni ravno prehud, moram danes svojo trditve nekoliko korigirati (popraviti). Občine imajo svojega državnega kuratorja, ki si je to kuratorsko oblast uzurpiral, to se pravi, nasiloma prilastil, ne da bi bila dana za to kaka postavna, v veljavnem občinskem redu utemeljena podlaga. — In kdo je ta kurator? — Kdo drugi nego delegacija ministrstva financ.

Res je sicer, da je bilo treba tudi v stari državi za gotovo višino občinskih davščin sporazuma med deželnim odborom, deželno vlado in finančnim oblastvom. A v dveh panogah občinskega samoupravnega gospodarstva se ni vmešavala niti deželna vlada niti finančna uprava. To je bilo: najemanje občinskih posojil in določanje avtonomnih občinskih taks. Danes si lasti tudi pravico poseganja v ti dve panogi avtonomnega občinskega gospodarstva delegat finančnega ministrstva.

Dobivamo pritožbe od raznih strani, da iščejo občine nujna posojila in prosijo za dovolitve, a rešitve ni od nikoder. In če vpraša občina, kje tiči prošnja, izve z

devetdesetodstotno gotovostjo, da leži od tega in tega dne preteklega in prejšnjega meseca pri delegaciji ministrstva financ. Med tem pa je vrednost denarja padla, a cene so vsled tega zrastle — morda za 50 — morda tudi za 100 odstotkov, predno je prejela občina dovoljenje, da sme s pritrditvijo delegacije ministrstva financ najeti posojilo. Toda vsled padca valute in dviga cen to posojilo za dotični namen že davno več ne zadostuje. Pred meseci n. pr. je sklenila občina, da najame 300.000 kron. Takrat bi bila ta vsota zadostovala. Ker pa se je dovoljenje za najetje posojila vleklo mesece, bo v prav tisti namen treba sedaj 500.000 kron, torej 200.000 kron več, kakor če bi se bilo delo izvršilo po prvotno določenih cenah. Tako bo potrebovala in bo morala občina najeti in vračati celih 200.000 K več, nego bi jih bilo treba, če bi se bilo dovolilo najetje posojila takoj.

Kdo je kriv, da bo imela tako občutno škodo občina, javnost? Komu naj vedo hvalo davkoplačevalci, ki se jim na tak način neopravičeno praznijo žepi? Odgovor na ta vprašanja je dan že v gornjih vrsticah.

Pa če bi bilo kje postavno določilo, ki bi dajalo finančni delegaciji kako opravičeno podlago, da si pridržuje tudi pravico pritrditve glede občinskih ali drugih avtonomnih, komunalnih posojil. Toda zaman iščem v še vedno veljavnih občinskih redih kake tozadevne postavne določbe. To glede posojil.

Če gre v prvem slučaju za obremenitve občin, zavoljo katerih skrbe že popolnoma zadosti občinski odbori in občani sami, da niso preobčutne, in je že iz tega razloga vsaka kuratela nad občinami odveč, ne glede na to, da v postavi nikjer ni utemeljena, — gre pa v drugem slučaju za občinske dohodke, to je za občinske takse.

Takсна naredba celokupne prejšnje deželne vlade za Slovenijo z dne 1. aprila 1920 št. 177, »Uradni List« št. 49, določa čisto natančno in za vsakogar jasno, kako se mora postopati, da se uvedejo te takse.

Skleniti jih mora občinski odbor in določi jih po § 2 te naredbe poverjeništvu (t. j. sedaj oddelek) za notranje zadeve prejšnje deželne vlade, ta čas pokrajinske uprave za Slovenijo. Ta oddelek je ono nadzorstveno oblastvo, ki izvršuje pisle bivših — po nepotrebnem razgnanih deželnih odborov. Seveda ni to nikakava avtonomna inštanca, marveč kot del državne uprave — baš nasprotno. Vendar pa s tem še vedno ni utemeljena kaka postavna pravica, da vtika delegacija ministrstva financ svoj nos tudi v čisto avtonomne zadeve določanja (dovoljevanja) občinskih taks. To je

bila po prejšnjem deželnem taksnem zakonu (za bivšo Kranjsko iz l. 1914) edino in izključno le pravica deželnega odbora. In to bi moralo biti tudi sedaj pri nasledniku v njegovih pravicah. Sedanja taksna naredba, ki je stopila na mesto prejšnjega deželnega zakona, ima istotako zakonitost, ker je dobila sankcijo od zakondajnega odbora. Nikakor ne gre torej in je postavno povsem nepravilno in nedopustno, da si pridržuje delegacija ministrstva financ kakršnokoli pravico vmešavanja v čisto avtonomne posle in pravico soodločevanja pri določanju občinskih taks. Tako torej eno državno oblastvo gazizakone, ki spadajo izključno v kompetenco drugega državnega oblastva. Če ni to narobe svet, potem res ne vemo, kaj je še narobe ali prav.

To vmešavanje pa ima še druge — gospodarske posledice za občine. Zauzo nam je vsled neštetihih pritožb od raznih strani in županstev, da so se zavlekle rešitve o dovoljevanju občinskih taks tedne in mesece. A če je poizvedovalo to in ono županstvo, kje tiči vzrok zavlačevanja, v 99 izmed 100 slučajev, je dobilo stereotipen odgovor: pri delegaciji ministrstva financ! Ja, tako se vendar ne dela pri državni upravi. Kako pa pride občina do tega, da zgubi vsled nepostavnega vmešavanja nepoklicanega oblastva v avtonomne pravice del svojih postavnih dohodkov?

In končno še nekaj glede veseličnih občinskih taks. To so v prvi vrsti one za plesne prireditve. Zakon (t. j. taksna naredba) dopušča takse, takozvane godbene in plesne licence do 300 K za vsako enodnevno prireditev. Zel oveliko število občin se je poslužilo svoje postavne pravice in je sklenilo pobirati to takso v postavno dopustni višini. Toda glejte čudal! Pride zopet delegacija ministrstva financ in ukaže: pobirati smeš ti občina to takso le v polovičnem znesku, do 150 kron; nič več! Sedaj pa vprašamo: v kakšni državi pa živimo? Imamo naredbo, ki je zakon, oziroma ima vsaj moč zakona. Spremeniti se more torej le z novim zakonom. Pa ti pride ministrstvu podrejeni organ, in spremeni postavno določilo z eno peresno potezo. Te ga ne more — ali vsaj ne smel bi — storiti minister sam. Toda pri nas je mogoče vse, in tako je mogoče, da podrejeni uradni organi sami gazijo celo zakone.

Kaj morajo vedeti in poznati županstva?

(O razsodbah upravnega sodišča.)

Pravzaprav bi bilo treba, da bi poznali naši župani in vsi občinski izvoljenci z uslužbenci vred vse zakone, ki obstoje —

bodisi iz stare državne zakonodaje, in vse, ki so izšli v naši novi državi. Zlasti zadnje bo treba poznati in znati; ne gre drugače. Namreč vse one, ki se tičejo neposredno občin ter županstev.

Imamo pa še vedno v veljavi stare avstrijske zakone, ki bodo predvidoma še dalje časa obdržali veljavo in moč pri nas, predno se nadomeste z novimi. Ničesar ne vemo še, kaj bo n. pr. z novimi občinskimi redom, in kdaj ga dobimo. Zato veljajo pri nas v Sloveniji še vedno občinski redi za vsak del prejšnje pokrajine bivše Avstrije. Ti občinski redi so med seboj bistveno različni v poedinih določbah. Izpopolnjujejo pa posamezne določbe občinskih redov razne razsodbe upravnega sodišča dunajskega, ki imajo splošno veljavo za vse. Te razsodbe — vsaj bistveno važne za občinsko upravo — smatramo za potrebno, da jih poznajo naša županstva poleg samih določb občinskih redov. Vsled tega smo se odločili, da tudi v »Občinski Upravi« priobčimo nekaj najvažnejših takih razsodb. Dobro je namreč, da jih poznajo ne le župani in občinski funkcionarji vobče, marveč pozna jih naj tudi širša javnost, saj so bile izdane v interesu vseh. Te razsodbe bomo priobčevali v več člankih, in sicer po tvarini, ki je sporedna z določbami občinskih redov po njihovih poglavjih.

K poglavju »o krajevnih (selskih) občinah« ni posebnih, važnih razsodb upravnega sodišča. Omeniti bi bilo morda razsodbo, ki se tiče ureditve občinskih mej. V tem je razsodilo upravno sodišče z razsodbo z dne 6. februarja 1892, št. 421, zv. XVI., št. 6414, tako: »V pristojnost političnih oblastev spada spor o mejah dveh krajevnih občin, nikakor pa ne spor o mejah dveh v isti krajevni občini ležečih katastralnih občin.

V zadnjem slučaju so pristojna edino te državna finančna oblastva.«

Utegne se zgoditi, da se vname med dvema sosednjima občinama spor radi meje, ki posega globoko v davčno moč ene ali druge. V takih slučajih bodo morala po tej razsodbi odločevati politična oblastva.

Mnogo važnejši pa je ono poglavje občinskih redov, ki govori »o občanih (občincih)«.

Tu je imela judikatura upravnega sodišča obširnejše polje, posebno glede onega paragrafa (§§ 10. za bivšo Kranjsko in Štajersko), ki se tiče izгона iz občine.

Kar se tiče občanov (domačinov) — občincev — občinskih deležnikov in vnanjih, t. j. tujcev, ni treba posebne razlage tozadevnih določil občinskega reda.

Občane-domačine obeh spolov, to je tiste, ki imajo v občini domovinsko pravico, štiti zakon sam. Zato tudi glede teh ni imelo upravno sodišče dosti povoda, pečati se z njimi. Tu naj omenjamo le eno razsodbo v zaščito občanov-domačinov: »Odprava domačinke iz občine in njenega lastnega stanovanja zaradi priležništva je nedopustna.« — Tako je razsodilo upravno sodišče v letu 1882, št. 1085, zvez. VI., št. 1412. Ta razsodba velja za vse domačine — moške in ženske — enako. Domačini-občani uživajo torej na domačem ob-

činskem ozemlju neomejene pravice glede osebne svobode v mejah zakona.

Vse drugače pa so določbe glede onih občinskih deležnikov ali tujcev, ki nimaio v občini domovinske pravice. Predaleč bi nas vedlo, če bi hoteli priobčiti le del obširne judikature upravnega sodišča v tem oziru. V poglavitnem gre le za prepoved bivanja v ozemlju ene občine, z drugimi besedami: za izgon.

Predvsem je pomniti: Pravica tujca, da sme bivati v občini, je odvisna od dveh pogojev, namreč, da je neomadeževan in da ne ušiva javne milodarnosti. (Razsodba upravnega sodišča od 11. oktobra 1888, št. 3159, zv. XIII., št. 4777.) In druga razsodba (z dne 6. decembra 1888, št. 3791 B. 4388) pravi: »Občina sme pravico iztiranja uporabiti le nasproti neobčanom.«

Pri tej pravici občine pa ne pride v poštev niti okolnost, da je oseba, ki se jo ima iztirati, omožena odnosno oženjena. — Upravno sodišče pravi: »Obstoj zakonske zveze ne ovira občinske pravice, izgnati enega ali drugega zakoncev, tudi če poseduje neizgnani zakonski drug v občini nepremičnine.« (Razsodba z dne 21. aprila 1900, št. 2817, B. 14.078; ali z dne 7. dec. 1899, št. 9820, B. 13.483).

Starejša razsodba upravnega sodišča z dne 21. decembra 1881, št. 1977, zv. V., št. 1243, pa pravi: »Pogoj za neovirano bivanje v drugi kakor domovni občini — je neomadeževano življenje. Osebe, ki so bile kaznovane zaradi hudodelstva iz dobičkarije, ni smatrati za neomadeževane.« Pri tem je pa pomniti, da je mogoče tujo osebo izgnati iz občine le tedaj, če se ji dokaže, da je postalo njeno življenje omadeževano v času, odkar biva v občini. Kakšno je bilo njeno življenje popred, na to se ne sme ozirati. (Upr. sod. 25. aprila 1878, št. 26.)

Številne razsodbe je izdalo upravno sodišče o vprašanju, kdaj naj se smatra življenje za omadeževano ali neomadeževano. Ni vsaka sodnijska, zlasti ne policijska kazen, ki ima za posledico pojem omadeževanosti. Vseh tozadevnih razsodb ne moremo navajati, ker bi postali preobširni. — Izgon iz občine se je itak tolmačil na raznih županskih tečajih v zvezi z vprašanjem o domovinstvu. — Omenimo naj le še eno — za občine važno razsodbo upravnega sodišča glede izvrševalne pravice izгона. To je razsodba z dne 11. marca 1883 št. 576 B. 1695, ki pravi: »Pravice iztiranja ne more občina izvrševati po županu, ampak po občinskem odboru; dopuščen je rekurz na politično oblast (okrajno glavarstvo)«. Dalje sledi.

Oskrba ubožcev v hiralnici.

Prejeli smo prošnjo za pojasnilo v naslednji zadevi:

Oče I. D. je spravil svojega mladoletnega sina brez vednosti pristojne občine v hiralnico. Oče in sin sta pristojna v tukajšnji občini, čeprav oče že 30 let ne biva tukaj, ampak je posestnik v občini Sv. J. — Po izjavi občine njegovega bivališča in orožništva, da nima premoženja, je okrajno glavarstvo obsodilo občino (to je našo), da mora plačati oskrbne stro-

ške. Te je občina tudi plačala. Kasneje se je dognalo, da ima I. D. premično in nepremično premoženje. Prosimo za pojasnilo, ali se da dotično vsoto sedaj izterjati od plačila zmoeznega očeta? Ali gre to potom tožbe oziroma rubeža?

Odgovor:

Nekaj se nam v tej stvari zdi več nego čudno, namreč: Kako je mogoče, da je I. D. še vedno pristojen v Vašo občino, dasi biva — kakor pravite — že 30 let v občini Sv. J. Zahtevajte torej nemudoma od občine bivališča Sv. J. po § 3 domovinskega zakona z dne 5. decembra 1896, l. drž. zak. št. 222, da ga sprejme v svojo domovinsko zvezo, kamor mu sledi potem tudi njegov mladoletni sin.

Pripomnimo, da oče sam nikakor ni bil upravičen oddati sina v hiralnico na stroške domovinske občine. To je stvar, ki spada v področje in odločbo občinskega odbora, ki je poklican določevati način ubožne oskrbe; (§ 32 občinskega reda za Štaj.). — Če ga je oddal vkljub temu v hiralnico oče sam, ne da bi se bil obrnil popred na domovinsko občino, je storil to na lastno odgovornost in na lastne stroške.

Vsoto, ki jo je plačala Vaša občina, ima ta seveda pravico izterjati od očeta, ako ima premoženje. To stori občina po § 38 domovinskega zakona z dne 3. decembra 1863, drž. zak. št. 105 s tem, da vloži tožbo pri rednem sodišču (v civilno-pravdnem postopanju). Kako drugo postopanje z rubežnijo — najbrže mislite politično eksekucijo — ni mogoče. Če ima mož premoženje, bo obsojen v povračilo izdatkov, in bo stvar sodišča, da pripomore občini do plačila.

Čudno se nam zdi končno, kako je moglo okrajno glavarstvo razsoditi, da je domovinska, t. j. Vaša občina dolžna plačati hiralne stroške, če ima I. D. poleg premičnega tudi nepremično premoženje. Ali ni bila Vaša občina nič vprašana, če je občinski odbor kaj sklepal o ubožni oskrbi tega mladeniča? — Pravilno pa je, da je po zakonu okrajno glavarstvo poklicano razsojati o tej stvari. Ampak razsodba mora biti temeljita. — Zato se bomo mi začeli zanimati za te vrste razsodb, ki naj se nam pošiljajo v izvorniku, da bomo mogli točno pojasniti, če v resnici tudi — drže.

Škoda vsled popašnje.

Vprašanje, katero smo prejeli v naslovni zadevi od občine P., se glasi: Če napravi kdo škodo s tem, da popase po tujem svetu, — koliko časa po storjeni škodi imajo zapriseženi cenilci pravico ceniti škodo? Po preteku katerega časa odpade (mislili ste pač, kdaj zastara) cenitev? Prosimo tudi da navedete tozadevni zakon.

Pojasnilo: Če gre v Vašem slučaju le za poljsko poškodbo, in ne za kako kaznivo dejanje radi zlobne poškodbe tuje lastnine, ki se kaznuje po kaz. zakonu, odškodnina pa določa po civilno-pravdnem postopanju, — potem so za postopanje merodajna določila postavbe od 17. janu-

arja 1875 (za bivšo Kranjsko), dež. zak. št. 8 o obrambi poljščine.

Za staranje nastopi, to se pravi: preiskava in kazni zaradi poljskih okvarb (škod) mine in se ne more več uvesti po § 44 navedene postave, če se proti dotičnemu, ki je zakrivil poljsko poškodbo, ni začela preiskava v treh mesecih od tistega dne, ko se je zgodilo dejanje poljske poškodbe. — Pač pa je še po pretoku te dobe mogoče zahtevati povračilo storjene škode s civilno pravdo (pri sodišču).

S tem je tudi odgovorjeno na Vaše vprašanje, do katerega časa naj cenilci izvrše cenitev. Obsebi umevno je, da je cenitev mogoča le tedaj, kedar in dokler se dá storjena škoda ugotoviti in dokler ni po prirodnih postavah že izravnana po naravi sami, ko je v pravem pomenu besede škoda že prerasla trava, torej neposredno potem, ko je bila storjena.

Opozorjamo, da gre županu pravica, izvrševati zakon o obrambi poljščine in preiskovati ter kaznovati prestopke tega zakona; (§ 30). Kazensko postopanje samo pa se izvršuje po § 58 občinskega reda. Pravica do odškodnine je nezavisna od globe. V ostalem pa priporočamo ne le Vam, ampak vsem županstvom, da se seznanijo tudi z zakonom, o obrambi poljščine bolj natančno.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franciškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica. Koncem decembra 1921 je imela nad 100 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1.100.000 — kron rezervnih skladov. — Posojila se dovoljujejo na osebnem kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Se enkrat: Občinske do- klade na pijače.

Gostilničarji nasprotniki teh davščin.

Prejeli smo dopis s temi-le vprašanji: Naš občinski odbor je sklenil 60odstotno doklado na državni davek od vina, 30 K naklade na pivo od hl in 10 K na vsako hektolitersko stopnjo žganja. Koliko stopinj ima po navadi žganje, koliko špirit in koliko domače žganje?

Gostilničarji so zagnali velikanski hrup proti županu in občinskemu odboru radi teh doklad in naklad, in surovo prekinjaje hujskajo zlasti proti županu. — Ali župan lahko — in kako naj nastopi proti takim gostilničarjem in drugim, ki radi teh naklad javno sramote cel občinski odbor in netiljo sovraštvo proti njemu ter ga sumnično nepravilnega in nepostavnega čina? Pripomnimo, da je bil sklep občinskega odbora javno razglašen in da

se proti njemu ni nihče pritožil. Ves dohodek je določen za pospeševanje umne živinoreje v občini. — Kaj naj stori župan proti divjanju gostilničarjev za se in za vse občinske odbornike, da se napravi temu konec?

Odgovor, ki naj velja vsakemu in vsem, bodi od naše strani ta-le:

Prav je, da se obravnava vprašanje občinskih davščin na pijače tudi od te strani. Zato nas veseli, da ste nam dali s svojim vprašanjem povod, da spregovorimo eno, dve besedi tudi na naslov — gostilničarjev. Zadedli ne bomo tistih pošteni gostilničarjev, ki se sami ne bodo čutili zadetih. Drugim — upajmo, da jih je znatna manjšina — pa veljajo te-le vrstice. — Ne le mnenja, marveč prepričani smo, da je ni bolj opravičene in pravične davščine kakor je občinska doklada in naklada na vse vrste opojnih tekočin, ki steko po grlu. Vsak gostilničar kruto greši proti javni koristi občine, če rohni proti takim davščinam, ki zadenejo le one sloje, ki so v stanu zalivati neobhodno potrebno hrano tudi z ne neobhodno potrebno alkoholno pijačo. Zakaj pa gre tem gostilničarjem? Imajo-li morda zgubo? Kaj še. Saj jim davščine na pijače plača konsument, Prikrajšani so pač le v toliko, da jim ne zleze ves prekomerni dobiček v mošnjčke, ampak morajo skromen del tega dobička odati v obče koristne javne namene. Še enkrat povdarjamo, da so te vrste gostilničarji prav redki. Zato tembolj čast onim, ki jim je surovost tuja in ki uvažujoč javni blagor radi doprinašajo morda tudi sami neznatne žrtve splošni blaginji.

Povejte torej ljudem, da n. pr. znaša 60%-na obč. doklada na vino le 84 vinarjev od litra vina, in od vinskega mošta celo le 60 vin. v korist občine. Ali pride radi teh borih vinarjev kak gostilničar na heraško palico? Ko ima pa občina na drugi strani sredstva, da lahko stori tolikanj dobrega za javno, splošno korist! — Naj bi se prijela te besede onih gostilničarjev, kakršne je imel pred očmi naš vpraševalec in jih ima na vratu dan na dan.

Kaj Vam je storiti, da pridete v okoliš takim hujskarjem? Vaše postopanje je zavisno od načina divjanja in hujskanja. Saj Vas kot župana, torej uradno osebo, in z Vami vred občinski odbor, štiti zakon, celo znani § 104 s. kaz. zak. Naznanite enostavno celo stvar državnemu pravdniku z natančnimi podatki in z navedbo prič. Ovadba je lahko kolektivna, — v imenu celega občinskega odbora. Če pa gre za posamezne, individualne slučaje žaljenja časti, potem naj pač vsak posamezni razžaljeni član občinskega odbora postopa proti posameznim žaliteljem kazenskim sodnim potom.

Smešno je seveda, če kdo očita županu ali občinskemu odboru nepravilnost in nepostavnost, celo tedaj, ko ni bilo pritožbe proti sklepu in je davščine dovolilo nadzorstveno oblastvo.

Odgovorimo naj še na vprašanje, koliko stopinj ima žganje. To bi Vam sicer lahko povedal bolje vsak obrtnik, ki se s tem peča, ali kak bivši dacar in organ finančne kontrole.

Vsebina alkohola (hektoliterske stopnje) je pač odvisna od kakovosti žganja. Špirit v sedanjih sestavi ne bo imel nad 88 do 90 največ 91 stopinj; iz njega napravljeno žganje kakih 25 do 30 stopinj, morda kaj malega več, kakor je pač razredčeno; doma žgano (kuhano) žganje n. pr. slivovka, brinjevec i. dr. 35 do 40 stopinj. (Če torej pomnožite število hektoliterskih stopinj s številom 10 = naklada v kronah, dobite znesek v stotinah, ki ga je plačati od hektolitra, n. pr. od slivovke $40 \times 10 = 400$ K od hl.) V trgovskem prometu se naklada ne plača, marveč le od povžitih pijač. — Ali nimate alkoholometra za merjenje žganih pijač?

VELIKO ZALOGO

poljedelskih strojev in bakrenih kotlov

za žganjekuho

priporoča FRANC HITI, Ljubljana

1222

Sv. Martina cesta št. 2.

Pozor pridelovalci lanu!

Kdor ima na prodaj

laneno seme

naj ga ponudi v prvi vrsti »Jugoslovanski industriji olja in barv« v Dolu pri Ljubljani, katera plačuje najvišje cene, ali pa naj se obrne na naša zastopnika:

g. Franc Zorec, trgovec v Zagorici, pošta št. Vid pri Zatični, za novomeški in črnomeljški okraj, ter

g. Josipa Počivavšek, trgovca v Krškem, za krški, brežiški in sevniški okraj. 2975

Potniki v Ameriko!

United-American-Lines-Inc.

prevažata potnike s najnovjšimi brzoparniki preko

Hamburg-Southampton-Cherbourg v New York.

Vozne liste ter vsa potrebna pojasnila izdaja

Simon Kmetec, zastopnik za Slovenijo, LJUBLJANA, Kolodvorska ulica št. 26.

POŠTENO ŽENSKO srednjih let, ki se razume na kuho in lep hišni red, sprejemem takoj k mali družini v mesto. Plača dobra. — Naslov pove upravištvo »Domoljuba« pod štev. 3155.

Lucerno deteljo prve košnje, okoli 3000 kg, prodam. Naslov pove upravištvo tega lista pod štev. 3185.

HLAPEC, veren, trezen, poštenega obnašanja, vajen poljskega dela se išče za župnišče na Gorenjskem. Kje, pove upravištvo DOMOLJUBA pod številko 3213.

Posestvo naprodaj

s travniki, gozdi in njivami in vsem gospodarskim poslopjem. — Jožef Močanik, Strahomer štev. 4, pošta 1g pri Ljubljani. 3160

Boljšega hlapca, zanesljivega, ki bi tudi pomagal oskrbovati pri večjem posestvu blizu Ljubljane, takoj sprejemem. Pismene ponudbe na upravištvo »Domoljuba« pod »Priden 3197«.

Suhe gobe, kumno, laneno seme in vse druge deželne pridelke kupuje Fran Pogačnik v Ljubljani, Dunajska cesta številka 36. 3170

Hiša z gospodarskim poslopjem je radi povrata v Ameriko naprodaj. Poleg gospodarskega poslopja je lep vrt s sadjem, 2 dela gozda, ki merita 5 oral, in 20 mer. posevne na njivah. Kupnina se izve pri Cvet Franc, čevljar, Vel. Pece, št. 26 p. št. Vid, pri Stični, Dolenjsko. 3133

Sprejemem dva učenca,

enega za kovaško, drugega za mlinarsko obrt, ki pa se lahko zraven priči nekoliko žagati in montirati pri elektriki. — Pojasnila daje: Prevodnik, Bistrica p. Podbrezje, Gor.

Novovpeljana **K. PEČENKO** - trgovina - LJUBLJANA :: Sv. Petra cesta štev. 13 (vogal Kolodvorske ulice štev. 2)

Usnje ter potrebščine. Cene konkurenčne : Postrežba solidna

Tvrda F. Fajdiga sin priporoča vsakovrstne lepe omare (kostne) z ladolei in tudi visoke iz trdega in mehkega lesa, postelje, o-mare, stole, modroce; sploh vse pohištvene dele dobiš edino le v Ljubljani, na Sv. Petra cesti 17.

Miši-podgane stenice-čurki in vsa gola-zen mora poginiti ako porablja te moja najbolja preizkuš. in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljsk. in hišnim mišim 16 K, za podgane 20 K, za ščurke, 26 K, za stenice 15 K, uničev. moljev 10 in 20 K, proti mrčes. 10 in 20 K, mazilo proti ušem pri ljudeh in pri živini 10 K, za uši v obleki in perilu 10 in 20 K, tinkt. proti mrče suna sadju in na zelenj. 10 in 20 K, proti mravljam 10 in 20 K. Preprod. popust. Pošilja po povzetju štev. za ekap: M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

DEKLICA, 15 do 16 let stara, ki bi imela veselje se učiti trgovine, sprejme. — Ponudbe na upravo lista pod »Učenka 3225«. 3225

Lesen gepelj, že malo rabljen, se prosištvo Domoljuba pod številko 3217.

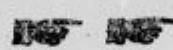
ANTON KUNSTEK

LJUBLJANA :: Kopitarjeva ulica 4, priporoča svojo veliko zalogo

usnja in čevljar-skih potrebščin na drobno in debelo.

KUŠAR & ROTAR, Kozarje pri Ljubljani

naznanjata p. u občinstvu, dn sta na novo otvorila

TOVARNO KISA

In se priporočata za tozadevna občina naročila.

Cenj. občinstvu naznanjam, da sem zopet otvoril

menjalnico

v Kolodvorski ulici št. 41 na dvorišču levo (poleg carinske posredovalnice A. Grom) ter se priporočam tudi nadalje za v prejšnjem delovanju izkazano mi naklonjenost.

MILAN STUBELJ

Ljubljana, Kolodvorska ul. 41

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 21.

Ljubljana, Dunajska cesta 38|l.

Telefon št. 21.

(začasno v prostorih Zadružne zveze)

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost s Sveopće Znanstveno banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.

Gle. Gle. Transatlantique Francoska linija

Najkrajša in najudobnejša vožnja v Ameriko.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

Slavenska banka d. d. v Zagrebu.

VOZNE LISTRE in tozadevna pojasnila daje

Ivan Kraker,

zastopnik v Ljubljani, Kolodvorska ulica 41.

Kolesa

avtomobili, deli in oprema pnevmatika

najceneje

na drobno
na debelo

J. Gorec,

Ljubljana, Gosposvelska cesta štev. 14.

Lasne garaže in delavnice.